

Educació El debat de les tasques escolars

Serveixen de res els deures?

DILEMA Un estudi qüestiona la utilitat de les tasques escolars, sobretot a primària **MESTRES** Els pedagogs critiquen l'escassa qualitat de la feina per fer a casa

Raül Garcia i Aranzueque
BARCELONA

El debat sobre la utilitat dels deures escolars irromp de forma cíclica en la societat. Si fa un any i mig va ser la Federació de Consells de Pares d'Alumnes de França la que va posar la qüestió en el centre de l'actualitat amb una sonada vaga de tasques escolars de quinze dies, aquest cop ha estat un estudi australià que qüestiona la utilitat dels deures el que ha reobert la polèmica.

Els deures, diu l'estudi *Reformar els deures: pràctiques, aprenentatge i polítiques*, de Mike Horsley i Richard Walker, són excessius, no serveixen de gaire res en els nens de primària i només tenen beneficis raonables a secundària. I, per si no n'hi hagués prou, les tasques solen ser "repetitives, avorrides i tan fàcils o difícils que no contribueixen a aprendre coses noves".

Però no tots els experts pensen igual. Els deures tenen defensors i detractors gairebé a parts iguals i els mestres fan la seva, aliens al debat dels acadèmics. "Els estudis sobre els deures divergeixen bastant, però coincideixen a dir que tenen una utilitat diferent en funció de cada alumne", explica Mònica Nadal, cap de pro-

La xifra

2

setmanes va durar la vaga de deures que va impulsar la Federació de Consells de Pares d'Alumnes de França.

jectes de la Fundació Jaume Bofill. "Com que molts estan basats en la repetició, als qui han entès els conceptes a classe no els aporten gran cosa i els qui no els han entès han de fer un esforç que no els resulta útil", hi afegeix.

Nadal coincideix amb l'estudi australià a distingir per grups d'edat: "Per als més petits, els deures són poc útils; són una tasca tediosa i els pot desenganxar de la cultura escolar. En nivells més avançats, en canvi, com que hi ha més especialització, poden ajudar." Jaume Aguilar, president de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica, es mostra més aviat crític amb els deures. "Solen ser excessius. La feina s'hauria de poder fer a l'aula i no sobrecarregar els alumnes amb més tasques", sosté.

En canvi, Jaume Sarramona, catedràtic emèrit de pedagogia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), en defensa la

utilitat. "L'escola no ho pot fer tot. Els deures consoliden l'aprenentatge de forma individualitzada i ajuden els pares a saber què fan els seus fills. Entre altres coses, fan que les trobades amb els mestres siguin més efectives perquè els pares estan més ben informats", assegura.

En la pugna entre partidaris i detractors dels deures apareix sempre un factor: la desigualtat. "Hi ha alumnes que avancen més ràpid perquè tenen ajuda a casa i n'hi ha que van més endarrerits", constata Nadal. I, tot sovint, la diferència rau en el nivell socioeconòmic dels pares: entre els que poden ajudar els seus fills o pagar-los classes particulars i els que no poden fer ni una cosa ni l'altra. Sarramona rebutja, però, l'argument de la desigualtat per desacreditar les tasques escolars. "No posar deures a ningú perquè tothom en sàpiga igual de poc no té cap sentit", avisa.

Complementarietat

Però, més enllà de la dicotomia deures sí o deures no, el debat entre els pedagogs se centra actualment en la qualitat de la feina que els escolars fan a casa i l'ínfima quantitat de deures "basats en la pràctica" que denuncia l'estudi australià. "Els deures no po-

Un nen de primària fent deures a l'habitació de casa seva ■ JOSEP LOSADA

den substituir la tasca de l'escola, no han de ser una excusa per cobrir déficits estructurals —alerta Sarramona—. Han de ser una activitat complementària, com ara la lectura, una visita o una recerca a internet." Es tracta, doncs, de trencar amb les rutines i adaptar-se més a les necessitats dels alumnes. "Hauriem de tendir cap a l'acompanyament i obrir aules d'estudi amb un mestre a les escoles, fora de l'horari escolar, per als nens que ho necessitin", suggereix Aguilar.

Posats a fer deures, coincideixen els pedagogs, que siguin útils. ■

El debat de les tasques escolars

A favor:

- Consoliden el que s'ha après a classe de forma individualitzada.

- Estimulen l'estudiant a esforçar-se i a assumir la responsabilitat del seu aprenentatge.

- Ajuden els pares i les mares a implicar-se en l'educació dels fills i a saber què fan a classe.

- Serveixen per ampliar coneixements en els alumnes més avançats.

En contra:

- Sobrecarreguen de feina els nens i els deixen poc temps d'oci i familiar.

- Sovint són repetitives, avorrides, excessives i poc adaptades a les necessitats individuals de cada alumne.

- Agreugen la desigualtat entre els alumnes que tenen suport a casa i els més desfavorits.

- Predisposen els alumnes amb més dificultats de forma negativa cap a l'escola.

Educació El debat de les tasques escolars

Una monitora ajuda a fer els deures a unes nenes de l'esplai El Submarí, a la Zona Franca de Barcelona ■ JUANMA RAMOS

“A l'esplai ens ajuden a estudiar”

LLOC • La Fundació Pere Tarrés acull nens de barris desfavorits, que fan els deures als seus centres **SUBSTITUT** • Els infants reben el suport educatiu que no tenen a casa **FUNCIÓ** • Dur feta la feina escolar els fa pujar l'autoestima

R.G.A.
BARCELONA

Ho diuen els pedagogs: per anar bé, els nens amb una situació socioeconòmica més compromesa haurien de poder fer els deures en sortir de l'escola al mateix centre i amb un professor que els ajudi. Però els temps no estan per alegries i el pressupost del govern en educació no és, precisament, expansiu.

Per mirar de compensar una mica aquesta realitat, la Fundació Pere Tarrés ja fa temps que acull en els seus esplais nens i joves de barris desfavorits per ajudar-los a fer els deures escolars i pal·liar les desigualtats.

“Intentem que els nostres nans tinguin les mateixes oportunitats que els altres”, explica Neus Cerdà, directora de l'esplai El Submarí, al barri de la Zona Franca de Barcelona. A l'esplai ofereixen un “reforç escolar” a nens i joves que “no tenen un suport a casa” perquè facin les tasques de l'escola. “Hi ha nens que a casa ni tan sols tenen taula per fer els deures —explica Cerdà—. A més, encara que en tinguin, els

pares no els poden ajudar perquè no tenen coneixements, ni hàbits, ni cap diccionari a casa.”

En total, l'esplai atén 80 nens de vuit a setze anys, 25 de més de setze anys i en té 50 més en llista d'espera. “La desigualtat ja fa molts anys que augmenta, la crisi no ha fet més que agreujar-la”, lamenta la directora d'El Submarí, que, malgrat tot, intenta que els nens que vénen a l'esplai “segueixin un

“Qui no té cobertes

les necessitats bàsiques no està d'humor per ajudar amb diftongs i polinomis”

itinerari educatiu amb èxit”. Cerdà avisa, però, que ells, de miracles, no en fan. “La major part dels nostres nens vénen sense una base sòlida. Per exemple, n'hi ha que a quart de primària encara no saben llegir, d'altres que amb catorze anys no se saben les taules de multiplicar i nans que estan al batxillerat sense tenir capacitat de comprensió lectora. Nosaltres no podem garantir que aprovaran, però sí que aprenen a compartir i a escoltar-se.”

Esther Ortega, mestra del barri que fa de voluntària a l'esplai, ho corrobora: “Els nens requereixen, a banda d'una atenció molt individualitzada, molta atenció afectiva.” “Molt sovint —hi afegeix— encara que, en sortir de l'escola, el pare o la mare pugui estar amb el nen a casa, com que està estressat perquè és a l'atur o no arriba a final de mes, la relació amb el seu fill és molt conflictiva.” “Quan algú no té les necessitats bàsiques cobertes no està d'humor per ajudar els nens amb els diftongs i els polinomis”, conclou Ortega.

“Els meus pares em diuen que vagi a l'esplai perquè allà m'ajuden a fer els deures i a mi em costa”, explica la Noelia, de deu anys. L'Aida, l'Alejandra, la Míriam i la Noemí també van a El Submarí dos dies a la setmana a fer la feina de l'escola i les fitxes personalitzades que els preparen a l'esplai. Asseguren, amb orgull, que elles “sempre” porten els deures fets a classe, cosa que no es pot dir dels seus companys. Les responsables de l'esplai assenteixen satisfetes. El sol fet d'anar a classe amb els deures fets, encara que no els hagin entès del tot, diuen, els augmenta l'autoestima, que no és poca cosa. ■